

Cassiopea

Het Beelt van Cassiopea berthoont hem beneden den Poole in't noorden/als hier neffens staet/De voorsz. staede in de setel/komt in't noorden op't hooghste 6. uren en 36 minuten voor den grooten Hondt/zijn declinatie is effen seben-en-vijftich graden noordwaert / en staet daeromme van den Pole driendertich graden.

Schedir

Een half ure daer naer volcht de Borst Schedir genaemt/zijn declinatie is vier-en-vijftich graden en vier-en-twintich minuten. Staet derhalven van den Pole vijf-en-dertich graden en ses-en-dertich minuten.

Vijftien minuten daer naer volcht die op de Heupe/en is ghedeclineert achtenvijftich graden en sesendertich minuten soo dat hy van den Pole staet eenendertich graden en vier-en-twintich minuten.

Noch 27 minuten later volcht die op de Knie/zijn declinatie is achtenvijftich graden en thien minuten/ende staet van den Pole eenendertich graden en vijftich minuten.

NOTA

Men sal weten dat soo wanneer dese voorsz. zeven Noordsterren in't noorden op't hooghste comen bove den Pole/datse saken 12 uren daer na op't laeghste comen daer recht onder.

Capittel VIII

Hoemen tot allen tyden des jaers de uren des nachts vinden sal.

In het voorgaende Capittel is gheleert/ hoemen tot alle tyden des jaers perfect sal weten/ op wat ure de Sterre so wel by daghe als by nachte in't zuiden ofte in't noorden comen. Nu is van noodde daer by verstaen/ hoemen des nachts sal weten/ende vinden wat ure dat het is. Hier toe is leer bequaem sodanigē Instrument als ghy hier neffens siet.

Maect u dierghelijcke een / ofte dit selfde meucht ghy daer toe bereyden en op-maken/ in naevolghende maniere: de onderste ende grootte Schijve op welke de 12 maenden staen gheteekent/ die cleeft op een effen rondt berdecken / alsoo dat (ghelijck in dese figure) den eersten September recht onder/ ende den 27 Februarij recht boven comt te staen/ maect recht in't Centrum oft midden een rondt gat daer eenen tamelijcken dicken naghel van hout ofte van koper in mach/ die van binnen hol is gelijk een pijp/ de ander Schijve op welke de uren geteekent staen/ die cleeft op een ander dun berdecke ofte stijf pampier/ ende in't midden maect soo een gat/ dat het effen om den hollen nagel sluyp/ ende daeromme drayen can. Een laesten maect daer toe van hout oft koper eenen reghel (ghelijck de figuer aenwijst) oock met een gat/ dat hy om den hollen naghel mach drayen/ maer daer moet blijckich op gelet zijn/ dat de eenē kant van den reghel recht comt te strecken of te responderen op't midden van't gat van de holle naghel/ dat is op't Centrum des geheelen Instruments. Het Instrument also bereyt zijnde/ ende wilt ghy des nachts de ure weten by de Sterren/ soo set eeritelijck de Cande die neffens de twaelfde ure aen de beroerlijcke Schijve is/ recht op sulcken dagh des jaers als ghy sulcks wilt ondersoecken/ ende hout die alsoo vast staende/ heft daer na het gheheele Instrument om hooghe en dat met het opperste so veel nae u toe buygende/ tot dat ghy de Noord-sterre meucht sien door den hollen naghel heen. Maer hier op moet ghy letten/ dat het Instrument also werde ghehouden/ dat de onderste cant vande voer hier gheteekent met A B come te staen recht water-pas. Als ghy nu de Noord-sterre condt sien door den hollen nagel/ soo draept den reghel soo langhe onnie/ tot dat ghy aen de rechte kant des regels juist comt te sien de achterste wielen van de groote waghen/ die alsoo waer-ghenomen/ soo sal u de reghel wipen neffens de uren op de beroerlijcke Schijve hoe laet het is. Maer oft ghebeurde/ dat ghy deur eenigh belet de groote waghen niet en condet sien/ so meucht ghy in plaetse van dien nemen de middelste en lichtste van de Wachters/ ende handelen in alle manieren als vooren is gheleert. Maer dat moet ghy weten/ het sal 4 uren en 15 minuten later zijn als u den reghel alsdan sal thoonen/ int oorsake dat de voorsz. zeve wielen van de waghen soo veel tijds de Wachters voorgaen.

Hier naer volcht de figure van den Nacht-wijser ofte Nocturlabium.

Van den